

Cuprins

Abrevieri.....	5
Capitolul I. Introducere.....	7
Capitolul II. Locul de desfășurare al judecătii: de la sala de ședințe la mediul virtual.....	10
Capitolul III. Camera de consiliu – privire comparativă între dreptul procesual civil și dreptul procesual penal.....	20
<i>Secțiunea 1. Sediul materiei în vechea și în noua reglementare.....</i>	<i>20</i>
<i>Secțiunea 2. Diferențe între noua și vechea reglementare, precum și între cele două ramuri de drept</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea 3. Regulile de judecată propriu-zise.....</i>	<i>30</i>
<i>Secțiunea 4. Faza de executare</i>	<i>33</i>
<i>Secțiunea 5. Proceduri speciale</i>	<i>34</i>
<i>Secțiunea 6. Măsuri luate în cursul procesului.....</i>	<i>36</i>
<i>Secțiunea 7. Legislație specială</i>	<i>38</i>
<i>Secțiunea 8. Sancțiunea aplicabilă în cazul nerespectării locului de desfășurare al ședinței de judecată</i>	<i>48</i>
Capitolul IV. Raportul dintre caracterul grațios sau contencios al procedurii și desfășurarea sa în camera de consiliu	52
<i>Secțiunea 1. Trăsăturile actului jurisdicțional.....</i>	<i>54</i>
<i>Subsecțiunea a. Funcția jurisdicțională</i>	<i>54</i>
<i>Subsecțiunea b. Actul jurisdicțional.....</i>	<i>58</i>

<i>Secțiunea 2. Criterii materiale de distincție între procedura contencioasă și cea necontencioasă</i>	62
<i>Subsecțiunea a. Contradicția și principiul contradictorialității</i>	64
<i>Subsecțiunea b. Autoritatea de lucru judecat</i>	70
<i>Secțiunea 3. Criterii formale de distincție între procedura contencioasă și cea necontencioasă</i>	74
Capitolul V. Exigențe și garanții procesuale privind camera de consiliu – Standardul suprastatal aplicat garanțiilor procedurale în materia publicității procesului civil	81
<i>Secțiunea 1. Introducere</i>	81
<i>Secțiunea 2. Declarația Universală Privind Drepturile Omului și Pactul Internațional Privind Drepturile Civile și Politice</i>	83
<i>Secțiunea 3. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene</i>	86
<i>Secțiunea 4. Convenția Europeană a Drepturilor Omului</i>	99
<i>Subsecțiunea a. Cerințe privitoare la faza de judecată propriu-zisă (cercetare judecătorească și dezbateri)</i>	104
<i>Subsecțiunea b. Cerințe privitoare la pronunțarea soluției</i>	109
<i>Subsecțiunea c. Situațiile de excepție</i>	110
<i>Secțiunea 5. Concluzii</i>	115
Capitolul VI. Camera de consiliu în jurisprudența Curtii Constituționale	119
Capitolul VII. Camera de consiliu în noul Cod de procedură civilă – tratare punctuală a instituțiilor și procedurilor	124

Capitolul VIII. Camera de consiliu în soluționarea incidentelor procedurale privind instanța și alți participanți la judecată	165
<i>Secțiunea 1. Incidente privind compunerea instanței: incompatibilitate, excepția de imparțialitate, excepția nelegalei compuneri</i>	165
<i>Secțiunea 2. Incidente privind competența instanței: strămutarea, conflictele de competență, delegarea</i>	177
Capitolul IX. Sancțiunea nerespectării locului de desfășurare al ședinței de judecată	182
Capitolul X. Camera de consiliu în legi și proceduri speciale și în fața unor instanțe specializate	192
<i>Secțiunea 1. Camera de consiliu în noul Cod civil</i>	192
<i>Secțiunea 2. Camera de consiliu în instanța de tutelă</i>	193
<i>Subsecțiunea a. Introducere</i>	193
<i>Subsecțiunea b. Scurt istoric al instanței de tutelă</i>	194
<i>Subsecțiunea c. Instanța de tutelă la confluența dintre grațios și contencios</i>	203
<i>Subsecțiunea d. Dispoziții ale noilor Coduri din România cu privire la instanța de tutelă</i>	209
2.1. Emanciparea judiciară a minorului	222
2.2. Acțiunile în anulare	223
2.3. Declararea judecătorească a morții.....	225
2.4. Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente.....	225
2.5. Domiciliul minorului.....	226
2.6. Tutela minorului.....	227
2.7. Consiliul de familie	230
2.8. Punerea sub interdicție	231
2.9. Curatela	232
2.10. Căsătoria	233
2.11. Filiația	236
<i>Subsecțiunea e. Concluzii</i>	239

Secțiunea 3. Camera de consiliu în legislația privind taxele judiciare de timbru și ajutorul public judiciar	242
<i>Subsecțiunea a. Cereri în materia legislației taxelor judiciare de timbru</i>	<i>242</i>
<i>Subsecțiunea b. Cereri în materia legislației ajutorului public judiciar</i>	<i>243</i>
Secțiunea 4. Camera de consiliu în materie de certificare ca titlu executoriu european a unui titlu executoriu intern privind drepturi de creanță necontestate, constituit potrivit legii române.....	244
Secțiunea 5. Camera de consiliu în contenciosul administrativ și fiscal	248
Secțiunea 6. Camera de consiliu și judecătorul sindic	250
Secțiunea 7. Camera de consiliu în legislația societăților.....	256
Secțiunea 8. Camera de consiliu în dreptul muncii.....	259
Secțiunea 9. Camera de consiliu în legea dialogului social.....	260
Secțiunea 10. Camera de consiliu în Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.....	262
Secțiunea 11. Camera de consiliu în legislația privind asociațiile de proprietari	263
Secțiunea 12. Camera de consiliu în legislația electorală	264
Secțiunea 13. Camera de consiliu în legislația privind refugiații și regimul străinilor	265
Secțiunea 14. Camera de consiliu în materia adopțiilor și a măsurilor de protecție privind minorii	275
Secțiunea 15. Camera de consiliu în legea pentru prevenirea și combaterea violenței în familie	277
Secțiunea 16. Camera de consiliu în contenciosul constituțional.....	279
Secțiunea 17. Fizionomia ședințelor de judecată din contenciosul comunitar și convențional și a altor tribunale internaționale	281

<i>Subsecțiunea a. Curtea Europeană a Drepturilor Omului</i>	281
<i>Subsecțiunea b. Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....</i>	285
<i>Subsecțiunea c. Tribunalul Uniunii Europene.....</i>	289
<i>Subsecțiunea d. Tribunalul Funcției Publice</i>	291
<i>Subsecțiunea e. Curtea Internațională de Justiție</i>	294
Capitolul XI. Camera de consiliu în dreptul execuțional civil	296
<i>Secțiunea 1. Considerații asupra incidenței camerei de consiliu și a cerinței citării în unele proceduri și incidente din dreptul execuțional civil.....</i>	<i>296</i>
<i>Secțiunea 2. Abordare punctuală cu privire la materia executării silite</i>	<i>297</i>
Concluzii.....	319
Bibliografie	322

Mădălina Jebelean

**CAMERA DE CONSILIU
ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL ROMÂN**

Universul Juridic

București

-2016-

Abrevieri

alin.	alineat
<i>apud</i>	citat după
art.	articol
B. Of.	Buletinul Oficial, Partea I
Buletinul Casației	revista Buletinul Casației
c.	contra, versus
C. Ap.	Curtea de Apel
CEDO	Convenția sau, după caz, Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
C. Jud.	Revista Curierul Judiciar
C. pr. civ. 1865	Codul de procedură civilă din 1865
C. pr. civ. francez	Codul de procedură civilă francez
C. pr. pen. 1968	Codul de procedură civilă din 1968
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
dec. (civ.)	decizia (civilă)
Dreptul	revista Dreptul
Ed.	editura
H.G.	Hotărârea Guvernului
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
<i>ibidem</i>	în același loc, tot acolo, în aceeași lucrare
înch. civ.	încheierea civilă
Jud.	Judecătoria
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
NCC	Noul Cod civil
NCP	Noul Cod de procedură civilă
NCP	Noul Cod penal
NCPP	Noul Cod de procedură penală

n.n.	nota noastră
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pp.	paginile
par.	paragraful
pct.	punctul
PR	revista Pandectele Române
RRDJ	Revista Română de Jurisprudență
RRDP	Revista Română de Drept Privat
s.	secția
s. civ. propr. int.	secția civilă și de proprietate intelectuală
s. cont. adm. fisc.	secția de contencios administrativ și fiscal
sent. civ.	sentința civilă
s.n.	sublinierea noastră
Trib.	Tribunalul
urm.	următoarele
vol.	volumul

CAPITOLUL I

Introducere

Camera de consiliu se înfățișează sub două aspecte, cel dintâi, reprezentând învelișul formal al noțiunii, se referă la spațiul concret desemnat a servi drept cadru de desfășurare al activităților cu caracter jurisdicțional, mai precis un *locus* purtând această denumire concretă, și în care, fără a dispune de facilități specifice ori caracteristici funcționale, se derulează acele activități (fie ele ședințe de judecată în întreg ansamblul lor, ori doar *partiții* ale acestora, în sensul de măsuri afluate cursului procesual) pe care legiuitorul le-a conceput ca susceptibile de a asigura o bună și echitabilă administrare a justiției în acord cu exigențele de rang constituțional și supranațional, fără a necesita în acest scop o prezență cvasinelimitativă a publicului – expresie a principiului publicității – garanție a dreptului la un proces echitabil. Cel de-al doilea aspect atașează noțiunii încărcătura sa de ordin eminaamente juridic, și anume un set de reguli ce guvernează procesul civil desfășurat la o scară micro, dar care se subordonează – de obicei – în condiții nederogatorii principiilor generale de drept procesual civil, respectând inclusiv garanția publicității cu valența de publicitate față de părți și amputând componenta de publicitate în accepțiunea de deschidere către publicul larg.

Geneza noțiunii în istoricul normativ român a parcurs de la forma în care camera de consiliu era atașată – în principal – procedurii necontencioase, până la Codul de procedură civilă în forma astăzi în vigoare, adaptat dinamicii sociale din lumea contemporană în care se simte nevoia stringentă de a asigura transparența prin care se realizează actul de justiție ca un corolar al tuturor celorlalte garanții procesuale și, totodată, preocuparea față de ipotezele în care se renunță la publicitatea absolută,

considerându-se că au prevalență protecția vieții private ori a intereselor statale – ceea ce s-ar putea traduce în forma unei concepții duale ce oscilează între acești doi poli în intenția de a oferi plenitudine de protecție atât interesului privat, cât și celui public, obiectiv de altfel greu de atins fără a sacrifica, fie și parțial și în mod cu totul excepțional, unul sau celălalt dintre ele. Cea mai recentă etapă, cea a noului Cod de procedură civilă, aduce un suflu nou printr-o configurare diferită a procesului civil tocmai din această perspectivă: se tinde spre a inversa regula, astfel, camera de consiliu, deși nu se poate spune că devine *dreptul comun*, totuși apare ca fiind cel puțin în egală măsură de uzitată precum ședința publică, după cum cercetarea judecătorească apare ca fiind cel puțin în egală măsură de înrăuitoare asupra soluției precum dezbaterile asupra fondului.

Lucrarea își propune să trateze de o manieră sistematizată problematica ocazionată de acest mod de desfășurare a procesului civil, pornind de la o serie de distincții cu caracter preliminar menite să lămurească sensul a trei noțiuni interdependente: ședința publică, ședința din camera de consiliu și ședința secretă.

După cum nu se poate susține cunoașterea plenară a unei noțiuni fără aprofundarea viziunii primare asupra sa, lucrarea va aborda prevederile Codului de procedură civilă de la 1865 și va cerceta intenția care a stat la baza legiuitorului prin raportare la epoca respectivă, în dreptul național și în cel străin.

O parte importantă a lucrării va fi dedicată exigențelor și garanțiilor procesuale referitoare la camera de consiliu, atât prin prisma interferenței sale cu alte principii de drept procesual civil și de drept constituțional, cât și prin filtrul pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte și, nu în cele din urmă, a regimului sancționator, ca trăsătură ce poartă, pe lângă rolul disuasiv, și reflecția dispoziției ocrotite.

În lumina schimbărilor preconizate, lucrarea se va apleca totodată asupra realității care va confrunta întregul corp de practicieni ai dreptului, și anume îmbrățișarea noului Cod de procedură civilă, fapt care va permite o privire comparativă între cele două

viziuni asupra procesului civil: cel experimentat prin vechiul Cod și cel propus și descris de noul Cod, fără a omite însă legislația ce excedează cadrului reglementar codificat, anume prevederile din legi speciale, mai precis analiza modului în care acestea se coroborează, cu sau fără nevoia unor adaptări suplimentare.

Nu în cele din urmă, lucrarea nu va scăpa din vedere aspecte de drept comparat, care vor permite, pe lângă o privire critică, și o sondare a modelelor ce au servit drept sursă de inspirație și posibilitatea de a aduce amendamente sub forma propunerilor *de lege ferenda* pentru ipoteza în care pe parcursul perioadei de cristalizare a noului Cod se vor reliefa incongruențe la nivelul interpretării și aplicării sale în jurisprudență, în ideea că orice sistem, indiferent de gradul său de performanță, rămâne mereu unul perfectibil.

Tema aleasă își găsește justificarea în mod legitim prin aceea că deși noțiunii nu îi aparține în complexul normativ o instituție, procedură sau măsură față de care să fie legată în mod insolubil și care, pe această cale, să îi confere o existență de sine stătătoare ori un raport *sine qua non* care să o califice ca element distinctiv, totuși ea se distinge prin aceea că se regăsește fie ca imperativ, fie ca posibilitate, în funcție de natura și circumstanțele cauzei, în modul în care acestea sunt reglementate; mai mult decât atât, frecvența cazurilor în care ea apare îi generează o largă incidență în practică, motiv pentru care își merită alocarea unui studiu aprofundat.

CAPITOLUL II

Locul de desfășurare al judecății: de la sala de ședințe la mediul virtual

Împrejurarea că astăzi justiția, ca serviciu public nu doar prin prisma utilității sale, ci și prin prisma modului său de realizare, este o chestiune ce pare a ține de firescul așezării lucrurilor nu face ca acestea să fi fost mereu astfel orânduite.

O scurtă incursiune în istorie ne trimite la, poate, cea mai celebră cameră de consiliu: Camera Stellata, cu sediul la Palatul Westminster, care a funcționat începând din secolul XV și până în anul 1641, o figură de tristă amintire, de altfel, deoarece în respectiva încăpere se desfășurau judecăți complet secrete, la nivelul la care nu erau admise nici părțile împlicate și nici martori. Camera Stellata era în realitate o instanță în sine, care prin maniera absconsă de funcționare s-a dezvoltat într-o temută armă politică lipsită de obiectivitate și guvernată de arbitrarium¹.

¹ În sistemul common law, cauza-reper atunci când vine vorba despre publicitatea justiției raportată la publicul larg este *Scott c. Scott*, datând din anul 1913 (textul integral al deciziei: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKHL/1913/2.html>, data ultimei accesări 8 septembrie 2014). În speța amintită s-au conturat, pe cale jurisprudențială, principiile unei justiții deschise. Pe scurt, soții Scott cereau anularea căsătoriei pentru neconsumare, date fiind chestiunile intime ce urmau a fi dezbătute, iar instanța competentă (Divorce Court) a dispus audierea cauzei în camera de consiliu (*in camera*). După încheierea procesului, reclamanta (dna Scott) a obținut prin intermediul reprezentantului său transcrieri ale ședinței de judecată, pe care le-a multiplicat și le-a diseminat unor persoane cunoscute (de exemplu, tatălui domnului Scott, surorii etc.). Dl Scott a formulat o plângere prin care a solicitat condamnarea fostei sale soții pentru comiterea infracțiunii de ultraj judiciar (*contempt of court*). În soluționarea acestei cauze Camera Lorzilor a decis că instanța de divorț nu era îndreptățită să audieze cauza în camera de consiliu. În considerentele acestei decizii s-a exprimat că acolo unde